

DİYARBAKIR
KARŞILAŞTIRMALI
EDEBİYAT GÜNLERİ 4

ROJÊN WÊJEYA
BEREWIRDÎ
YÊN AMEDÊ 4

HAYAL
DİLİNDE
HAKİKAT

HEQÎQETA
DI ZIMANÊ
XEYALÊ DE

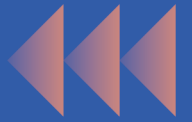
21-30
EKİM
COTMEH
2022

WÊJEGEH
AMED

§ EVEREST

Kültür
için
Alan

21

18:30

Axaftinên Destpêkirinê | Açılış Konuşmaları
Hûn Bi Xêr Hatîn • Hoş Geldiniz
Lîs & Wêjeh Amed & DSM

Everest Yayınları • Weşanên Everestê
Saadet Özen

Yekîtiya Nivîskarên Duhokê • Duhok Kürt Yazarlar Birliği
Hesen Silêvanî

Komeleya Wêjekarên Kurd • Kürt Edebiyatçılar Derneği
Hacı Özal

Türkiye Yazarlar Sendikası, Diyarbakır • Sendîkaya
Nivîskaran Ya Tirkîyeyê, Amed
Vecdi Erbay

Açılış Özel Konuğu • Mêvanê Taybet Yê Destpêkirinê
ZÜLFÜ LİVANELİ

20:00

Şeva Helbestê | Şiir Gecesi

Asuman Susam, Beyar Bavî, Birsên İnal,
Ciwan Serwer, Hicran Aslan, Najat Abdulla Kadhim,
Îrfan Amîda, Mem Bawer, Meryem Coşkunca,
Metin Aydın, Mîna Acer, Vecdi Erbay

23

13:00

Huseynî û Sepehri: Girêdana Bi Xak, Av û Bîyanîtiyê
Huseynî ve Sepehri: Toprağa, Suya ve Yabana Bağlılık
Ebas Mûsa

14:00

Mirîyê Heram û Serencama Mirinekê:

Berawirdîkirineke Dûr-Nêzik

Murdar Ölü ve Kırmızı Pazartesi:

Uzak - Yakın Bir Karşılaştırma

Bawer Rûken, Bajar Mîrzeman

16:30

Direnmenin Estetiği

Estetîka Berxwedanê

Çağlar Tanyeri, Turgay Kurultay

18:30

Çatallanan Yollarda Patikalar Açmak:

Okumak, Duymak, Yazmak Üzerine

Vekirina Şiverêyên Di Rêyên Şaxlêketî De:

Li Ser Xwendin, Bihîstin û Nivîsînê

Asuman Susam

22

11:00

Bi Rûken Çalştiran Re Kargeha

Şahmaran Ya Çîrok û Wênayê

Rûken Çalştiran'la Şahmaran Masal
ve Resim Atölyesi

Bi Hevkariya Weşanên Morî û MaMusicê
Morî Yayınları ve MaMusic İşbirliğiyle

13:00

Dengvedana Çîroka Kurdî Di Erebi De

Kürtçe Öykünün Arapça'da Yankısı

Hesen Silêvanî

14:00

Hakikata Çağrının İki Düzlemi: Edebiyat
ve Sosyal Bilimler

Du Rûxarên Banga Bo Heqîqetê: Wêje û
Zanistên Cîvakî

Fuat Ercan, Îrfan Amîda

16:30

Estetîka Winda Ya Ez'a Ku Bi Ziman Dibe

Dile Gelen Ben'in Kaybolan Estetiği

Hesen İldiz, Mehmet Şarman

18:30

Hakikat Sonrası Dönemde Edebiyat

Wêje Di Serdema Piştî Heqîqetê De

Murat Gülsoy

24

18:30

Berawirdîya Varyantên Destana Memê Alan

Memê Alan Varyantlarının Karşılaştırılması

Bedran Hîkmet, Mem Wenda

25

18:30

Li Welatê Keviran: Hewraman

Taşlar Ülkesi'nde: Hewraman

Hüsamettin Bahçe, Namiq Şefiq Hewramî

26

18:30

Çerkes Dillerinden Adigece

Yek Ji Zimanên Çerkezan: Adîgeyî

Erdoğan Yılmaz

Jineps Gazetesi İşbirliğiyle
Bi Hevkariya Rojnameya Jinepsê

27

18:30

**Çağdaş Sanat ve Siyaset İlişkisinde
Dehşetin Yüce İmgesi**

Hêmaya Berz Ya Erjengîyê Ya Di Pêwendîya
Sîyaset û Hunera Hevçax De
Şefik Özcan

20:00

Berîya Şevê: Gotûbêj û Fîlmnîşandan
Geceden Önce: Film Gösterimi ve Söyleşi
Ali Kemal Çınar

Bi Hevkarîya Mordem Sanatê
Mordem Sanat İşbirliğiyle

cih | yer
MORDEM SANAT

29

10:00

Altay Öktem'le Hayalden Hakikate Şiir Atölyesi
Bi Altay Öktem Re Kargeha Helbestê Ya
Ji Xeyalê Heta Bi Heqîqetê

13:00

Tahayula Standardîzasyona Ziman
Standart Bir Dil Tahayyül Etmek
Samî Tan, Bahoz Baran

Bi Hevkarîya Weqfa Mezopotamyayê
Mezopotamya Vakfı İşbirliğiyle

14:00

Wêjeya Ekolojîk: Xwendina Şûnpêyan
Ekolojik Edebiyat: Ayak İzlerini Okumak
Mirad Bîlgîç

Bi Hevkarîya Komeleya Ekolojîyê
Ekoloji Derneği İşbirliğiyle

16:30

**Müzikte Arttırılmış Gerçeklik ve Müzisyenin
Arttırılmış Yoksulluğu**
Rastîniya Lêzêdekirî Ya Di Muzîkê De û
Xizaniya Muzîsyen Ya Lêzêdekirî
Kalê Badê, Deniz Durukan, Rêbîn Ozmen

18:30

Yeniden Yazmak: Edebiyattan Sinemaya
Nivîsîna Ji Nû Ve: Ji Wêjeyê Heta Bi Sînemayê
Zeynep Çetin Erus, Övgü Gökçe Yaşa

19:30

Şiir Gecesi | Şeva Helbestê

Ahmet Çakmak, Altay Öktem, Aydın Alp,
Deniz Durukan, Fatêxan Taşlı Tunç, Harun
Tutuş, Mustafa Irgat, Redûr Dîjle, Roza
Metîna, Sultan Yaray, Zozan Gulan

28

10:30

Hayal Edebilmenin Genç Yanı
Hêla Ciwan Ya Xeyalkirinê
Müge İplikçi

yer | cih
BAHÇEŞEHİR KOLEJİ

19:30

Margosyan Anısına | Ji Bo Bîranîna Margosyan
Ohannes Gaffur Ohanyan, Rober Koptaş,
Abdullah Aren Çelik, Eylem Ata Güleç, Kerem
Bakıcı, Nurcan Kaya, Mehmet Mahsum Oral,
Muharrem Erbey

yer | cih
SURP GİRAGOS KİLİSESİ

30

10:00

**Altay Öktem'le Hayalden Hakikate
Şiir Atölyesi**
Bi Altay Öktem Re Kargeha Helbestê Ya
Ji Xeyalê Heta Bi Heqîqetê

13:00

Gerçeğin Artısı: Yazarın Düş Gücü
Zêdeya Rastînê: Hêza Xeyalkirinê Ya Nivîskar
Yiğit Bener

14:00

Biberyan Romanları Bize Neler Anlatıyor?
Romanên Biberyan Ji Me Re Çi Dibêjin?
Elif Refiğ, Ekin Kurt darcan, Rober Koptaş

16:30

Dengê Çiyayan: Wêjeya Îhsan Colemanîgî
Dağların Sesi: Îhsan Colemanîgî Edebiyatı
Şerefxan Cizîrî, Omer Dilsoz
Mehmet Dicle, Şexo Filîk

18:30

Axaftina Dawîleanînê a Mêvanê Rûmetê
Onur Konuşu Kapanış Konuşması
ÎHSAN COLEMÊRGÎ

Wêjegah Amed | Diyarbakır Edebiyat Evi
Diclekent Villaları 251. Sk. No: 46 Kayapınar

MERHABA

Sizleri 4. Diyarbakır Karşılaştırmalı Edebiyat Günleri'ne davet etmekten mutluluk duyuyoruz.

Güzel anlatı varım demenin kaidesi. Yeryüzünün tüm sesleri anlatıların içinde cisimleşiyor. Anlatma, hikâye kurma dürtüsünü ne kadar insana atfetmeye alışsak da artık; buzulların, nehirlerin, mikro organizmaların, taşın, duvarların, surların adlı adınca maddenin bize anlattığı farklı hikâyeleri duyabiliyoruz. Kolektif mekânlarımızla ilişkimizi diri tutan etik ve estetik dilin kaynakları bu çoklu hikâyelerin arasında beliriyor.

Kim olduğumuzu, ne yapabileceğimizi ve neyi hayal edebileceğimizi önce kendimize anlatarak kendimizi kuruyoruz. Bireysel olandan toplumsal alana geçerken birbirimizi dinlemeyi, duymayı ve okumayı yine anlatılar üzerinden deniyoruz. Bu bir arada yaşama krizinin yaratıcı imkânını açığa çıkarmak her zaman kolay olmuyor. Ancak bireysel hattı kolektif olan lehine kırabilmenin politikasını belirlerken, kolektifi kuran ilkenin bireyi özgürleştirmek olduğunu akılda tutmak gerekiyor. Bireysel ve kolektif anlatıların birbirini gözetme sorumluluğu ile hareket etmesi olarak hakikati hayal ediyoruz.

Bugün yalnız devam eden savaş ve soykırımları değil; geleceği ilgilendiren iklim, göç, barınma, gıda, sağlık ve yoksulluğa dair küresel adaletsizlikleri düşünürken, insanın insana ve insanın çevresine kurduğu tahakküm biçimlerinin doğallaştırılmasına tanıklık ediyoruz. Her şeyin farklı teknolojiler ve anlatı stratejileri ile olası sayıldığı neoliberal kavrayış bize, özgürlük ve onun

varlık koşulu olarak adalet yerine, kötülüğün evrensel tarihini bir hakikat olarak buyuruyor. Diğer taraftan sanat, disiplinler, mecralar ve teknikler arasında anlatıların kurgusal ve kolektif inandırıcılığına ve imkânına dair yeni öneriler sunuyor. Geçmişin deneyimini unutuşa; geleceğin kurgusunu piyasaya terk etmeye direnç olarak sanat, hayal güçlerimizi bir araya çağırıyor.

21-30 Ekim 2022 tarihleri arasında gerçekleşecek 4. Diyarbakır Karşılaştırmalı Edebiyat Günleri'nde, çok dilde edebiyatı sanatın diğer disiplinleri ile yan yana bu fikirler etrafında konuşmak üzere çağrımızı kabuletme inceliği gösteren konuklarımız kendiseleriyle, sözleriyle ve metinleriyle programımızı zenginleştirdiler. 2013'ten bu yana Diyarbakır'ın değişen dönemlerinde dilleri ve edebiyatı düşünerek ve konuşarak açmayı istediğimiz dayanışma alanının parçası olmanız bizi çok mutlu edecek. On gün boyunca programın ana mekânı olan Wêjegeh Amed I Diyarbakır Edebiyat Evi'nde bir araya gelmek ve birlikte düşünmenin, birlikte heyecan duymanın özlediğimiz ortak coşkusu yaşamak için sabırsızlanıyoruz!

Lîs Yayınları-Wêjegeh Amed-Diyarbakır Sanat Merkezi

Program Ortakları

Aras Yayınları

Everest Yayınları

Etkinlik Ortakları

Ekoloji Derneği

Ma Music

Mezopotamya Vakfı

Morî Yayınları

Jineps Gazetesi

Destekçi

Kültür için Alan

18:30

21 Ekim 2022, Cuma

Yer: Wêjegeh Amed

18:30

Açılış Konuşmaları

Hoş Geldiniz

Lîs Yayınları & Wêjegeh Amed & Diyarbakır Sanat Merkezi

Saadet Özen | Everest Yayınları

Hesen Silêvanî | Duhok Kürt Yazarlar Birliği

Mehmet Deviren | Kürt Edebiyatçılar Derneği

Vecdi Erbay | Türkiye Yazarlar Sendikası, Diyarbakır

Açılış Özel Konuğu

Zülfü Livaneli

AÇILIŞ ÖZEL KONUĞU

ZÜLFÜ LİVANELİ

20:00

Şiir Gecesi

Asuman Susam, Beyar Bavî, Birsen İnal, Ciwan Serwer, Hicran Aslan, İrfan Amîda, Najat Abdulla Kadhîm, Mem Bawer, Meryem Coşkunca, Metin Aydın, Mîna Acer, Vecdi Erbay

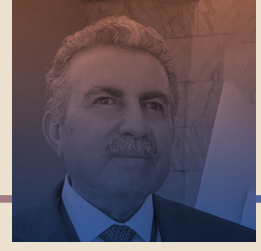
22 Ekim 2022, Cumartesi

Yer: Wêjegeh Amed

13:00

Kürtçe Öykünün Arapça'da Yankısı

Hesen Silêvanî

Hesen Silêvanî 1999 yılında, “Nêrgiz Diyarından Öyküler” adlı 37 öykü ve 22 öykücünün öykülerinin Arapça çevirisini içeren kitabı yayınladıktan sonra kitap Arapça edebiyat dünyasında hatırı sayılır bir ilgi gördü. Bu olumlu eleştirilerin devamı olarak öyküler farklı Arapça kitaplarda yer bulmaya devam ediyor. Silêvanî, bu deneyimi üzerinden, Kürtlerle devletlerinin politik dili üzerinden ilişki içinde olan Arap halkının, çeviri faaliyeti sayesinde Kürtçenin siyasal, toplumsal ve kültürel gerçekliğine yakınlaşabileceğinden bahsediyor. Bu anlamda çeviri faaliyetinin salt edebi olmayan gücünü ve ayrıca dünyaya kendini açma olgunluğuna erişen Kürt öykücülüğünü de konu ediyor.

14:00

Hakikata Çağrının İki Düzlemi: Edebiyat ve Sosyal Bilimler

Fuat Ercan, Îrfan Amîda

Alacakaranlık zamanlarda yaşıyoruz. Yaşadığımız ve yaşayacağımızın ne olacağı sorusu, ‘hakikat’ denen kumaşın nasıl işleneceği sorusunu gündeme getiriyor. İşin aslı ‘hakikate hapsolmuş insanlar toplumuna’ dönüştüğümüz, dönüştürüldüğümüzdür. Bu yüzden acımasız bir ‘şimdi’ yaşıyor, belirsiz bir ‘gelecek’ ile uğraşıyoruz. Şairin sorduğu; hakikati ‘kumaş mı anlatır, terzi mi?’ (S. Kömürcü). ‘Hakikat kumaşını’ işlemek için terziler kendi aralarında ayrılmışlar. ‘Kim dünyaya (kumaşa) akılcı bakarsa, onu akıl olarak görür ve ikisi birbirini belirler.’ diye buyurmuş Hegel Tarih Felsefesi’nde. Oysa hiç olur mu akılsız duygu, duygusuz akıl. Edilecek söz, kurulacak dil kumaşı işleyip dönüştürmek için duygu ve akıl, akıl ve duygu dolu olmalı. İşimize gelmiş bu ayrımı ve ayrımın işaret ettiği terzi ve kumaşı yeniden düşünme zamanı.

Fuat Ercan ve Îrfan Amîda, edebiyatın dilsel olanın imkânı, sosyal bilimlerin ise kavramsal düşüncenin imkânı üzerinden yaklaşıma çalıştığı hakikat anlayışlarını karşılıklı tartışmaya açıyor. Hakikate erişim ihtiyacının yoğun

hissedildiği bir coğrafyada edebiyatçının estetik kaygılarla subjektif bir şekilde biçtiği kumaş ne anlama gelir? Diğer yandan hakikat kavram setleri ile ardışık argümanlardan kurulu donuk bir dilin konusu olabilir mi? İki dilsel kaygının birbirine temas edebildiği ‘arayüz’leri nasıl düşünebiliriz?

16:30

Dile Gelen Ben’in Kaybolan Estetiği

Heslen İldiz, Mehmet Şarman

Dilin tarihsel ve felsefi dönüşümünü tartışmaya açan bu oturum, evrimsel akış içinde fonetiğin dil sistemini meydana getirme biçimlerine bakıyor ve bunu bir tür çeviri deneyimi olarak ele alıyor. Hissedilen ile dile-gelen arasındaki uçuruma değinirken, dile gelen bir şeyin ne kadar eksildiği tezinden yola çıkarak, dile adım atan Ben’in çıkmazı, kaybolması ve yine de çözümü dilin sınırları içerisinde bulma çabasına değiniyor ve bunun bir sonucu olarak psikoterapinin doğuşunu ele alıyor. Dile gelen Ben’i yakalayan ölümlülük korkusu ve can sıkıntısının sanatsal ve estetik üretimin esas güdüleyicisi olduğuna değinerek, ilk sanatsal üretimin Şey’in bir sanatsal esere dönüşümü olduğu fikrine değiniyor. Buradan hareketle, günümüzde sanatın nasıl politikanın arka bahçesi olarak kullanıldığı, politikanın destekçisi haline getirildiğini ve sanat eserinin nasıl Şeyleştiği fikri tartışmaya açılıyor. Estetik kaybın temel nedeninin Ben’in hız ile ilişkilene biçimi olduğu belirtilerek estetiğin, zamanla kurduğu bağdaki bu evrimsel değişiklik itibarıyla, dramatik bir ele gelmezlikte belirip yok olmaya mahkum olduğu ileri sürülüyor.

18:30

Hakikat Sonrası Dönemde Edebiyat

Murat Gülsoy

“Sınanabilir olgulara dayalı gerçeklerin yerini sahtesinin aldığı bir dönemde yazarların karşı karşıya olduğu meseleler üzerine odaklanan bu konuşmada, roman ve öykünün tarihsel dönüm noktalarında aldığı biçimler, içine düştüğü açmazlar, yazarların bu sorunlarla baş etmek için geliştirdikleri yöntemler ele alınacak. Özel olarak da modernizmden postmodernizme geçiş yazarı olarak Jorge Luis Borges’in edebiyat deneyiminden neler öğrenebiliriz sorusunun yanıtı aranacak.

23 Ekim 2022 Pazar

YouTube: Wêjegeh Amed

13:00

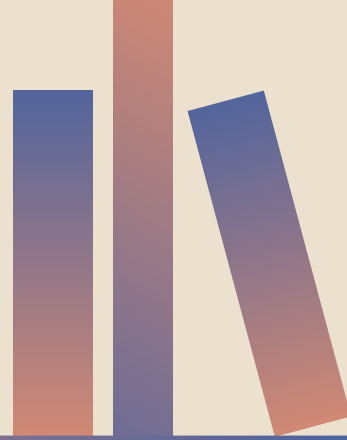
Huseynî ve Sepehri: Toprağa, Suya ve Yabana Bağlılık

Ebas Mûsa

“Ehmed Huseynî, Rojavali bir şair. Yazdığı şiirler, bir açıdan duyarlılık ve letafet içerirken diğer açıdan sağlamlığı ve güçlülüğü de barındırır. Yere yakın duran şiirleri; toprak, ülke, su ve yaşamı bir arada örer. Onun, şiirlerinde, özlemi, yurt sevgisini, aşkı, dostluğu, yoldaşlığı, düğümü, çetrefillliği bir arada işlediğini görürüz. Sepehri, kendine has şiirleriyle, modern Fars şiirinin haritasında eşsiz bir yol açmıştır. Doğayla iç içe şiirleri, su ve topraktan doğmuş gibi, suyun akışı ve yolculuğun sesi ile yankılanır. Şairlerin haritası her zaman farklıdır.”

Bu buluşmada Ebas Mûsa, Huseynî'nin şiirlerinden bir seçkiyi, ünlü İranlı şair Sohrab Sepehri'nin şiirleriyle karşılaştıran bir okuma yapıyor.

14:00

Murdar Ölü ve Kırmızı Pazartesi: Uzak | Yakın Bir Karşılaştırma

Bawer Rûken, Bajar Mîrzeman

“Roman sanatı o denli ilginç ve sürprizli bir iletişim dünyası ki çoğu zaman kurduğu ilişkilerle okuyucuyu hayretler içinde bırakabiliyor. Hiç kuşkusuz, roman sanatının malzemesi ve yapısı hemen hemen dünyanın her yerinde aynıdır -aynılıktan kasıt insan fonksiyonunun her yerde birbirine yakın olması-; fakat derinlemesine ve detaylı bir okuma, her halkın kendine ait

edebi dünyasının özelliklerini ve kendine has yönlerini görmemize olanak tanır. Karşılaştırmalı edebiyat dünyası ve edebi metinlerin karşılaştırılması okuyucularına geniş bir alan sunmakla beraber, kesin ve kati bir metin veya edebiyat karşılaştırmasından bahsetmek neredeyse imkânsızdır. Fakat her edebi tecrübe, zamanın akışını yavaşlatarak gelenek ve sürekliliği taşıırken, ortak ve farklı imgelerin varlığı, korkusuzca kullanılan edebi teknikler ve yeni olanaklar sunması açısından edebi tartışmalara zemin sunar.”

Bu oturumda Bawer Rûken ve Bajar Mîrzeman, Bavê Nazê'nin Murdar Ölü ve Gabriel Garcia Marquez'in Kırmızı Pazartesi romanlarının kurgusal dünyasına zemin oluşturan iki cinayet etrafında konu edilen benzer geleneksel öğeleri çözümlerken, bu öğelerin işlenişindeki kurgu ve üslup farklarını karşılaştırmalı bir şekilde inceliyor.

16:30

Direnmenin Estetiği

Çağlar Tanyeri, Turgay Kurultay

“(...) Direnmenin Estetiği, solun tarihsel yeriyle hesaplaşan sosyalist bir yazarın gözünden Batı'nın kültür tarihi olarak değerlendirilebilecek; temaları ve yapısı bakımından derinlikli ve yoğun bir belge-roman. Almanya'da politik tiyatronun bir alt başlığı olarak alınabilecek belgesel tiyatronun öncülerinden ve teorisyenlerinden biri olan Peter Weiss'ın bu romanı, 1937-1944 arasındaki anti-faşist direnişi ve bu direnişin içinde yer alan gerçek kişilerin öykülerini | yaşantılarını merkez alarak tarihi, Antik Yunan'dan bu yana sanat ve siyaset düzlemlerinde yeniden kuran bir metin.

Direnif ve sınıfsal mücadele motifi çerçevesinde solun tarihinin ve sanatın toplumsal işlevinin sorgulanması, metinde i içe geçen iki temel düzlem. Roman, metin kişilerinin öyküleriyle sınırlı kalmayıp sanat ve siyaset tarihinin de temel sorunlarını, karakterlerin perspektifinden yansıtarak gündeme getiriyor. Bu bakımdan tarihsel | toplumsal gerçeklik, karakterleri dolayımı olarak belirleyen bulanık bir fon gibi değil, doğrudan doğruya entelektüel bir tartişmanın konusu olarak giriyor metne. Böylece okur, anlatılan dönemin ürünü olan pek çok siyasi ve sanatsal duruşun ve bu duruşların yarattığı tartişma ortamının tanığı oluyor. (...)”

Direnmenin Estetiği, nsz, 2013

Bugün bize halen pek çok meseleyi yeniden düşünmenin ve tartişmanın imkânını sunan Direnmenin Estetiği romanının evirmenleri ağlar Tanyeri ve Turgay Kurultay, metinden örneklerle “ağır faşizm koşullarında verilen siyasi mücadelenin hatırlanması için edebiyata düşen görevi, mücadelenin gerçekliğini ve i sorunlarını anlatmanın zorluğunu, edebiyatta belgeci anlatımın imknlarını ve sınırlarını, edebiyatın | sanatın özerkliğinden ne anlaşılabileceğini ve edebiyatın | sanatın insanlığın direniş tarihi içinde nasıl temsil edildiği gibi noktaları” tartişmaya açıyor.

Çatallanan Yollarda Patikalar Açmak: Okumak, Duymak, Yazmak Üzerine

Asuman Susam

“Yazı, nasıl ben’in bir ötekine seslenme, bir sen | siz tarafından duyulma arzusunu kökünde taşıyorsa okumak da temelinde ötekini duyma çabasını içerir. Duymak, yazmak-okumak arasında bir açılma, açıklığa çıkma edimidir bir yanıyla. Bu doğrultu ve ‘oraya’ doğrulma dünyayı temaşa etmek kadar başkalarıyla hemhal olmayı da gerektirir. Dünyadan yeryüzüne doğru tüm canlılık deneyimlerini hissedişin mekânına böylelikle okumak ve yazmak eylemi evrilir. Okuduklarımız, yazdıklarımız üzerine birbirimizi duyma hevesiyle...”

24 Ekim 2022 Pazartesi

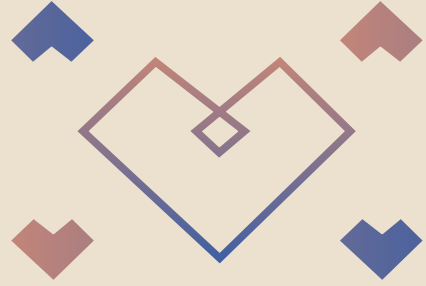
Yer: Wêjegeh Amed

18:30

Memê Alan Varyantlarının Karşılaştırılması

Bedran Hîkmet, Mem Wenda

Folklorik anlatımlar değişmez değildir; kültürel, toplumsal ve bölgesel düzeyde, sürekli bir dolaşım içinde olup içinden geçtikleri zamandan, bölgesel ve mekânsal durumlardan etkilenecek yolculuklarını sürdürürler. Bu eserlerin yolculukları topluma ayna tutarken, eserler incelendiğinde toplumun gerçekleriyle anlatım ve temsil düzeyinde karşılaşırız. Bedran Hîkmet ve Mem Wenda, bu perspektifle Memê Alan destanının varyantları arasında karşılaştırmalı bir okuma yapıyor. Ayrıca destanının Êzidî toplumundaki varyantı ile Ehmedê Xanî'nin Mem û Zîn eserini de karşılaştırmalı okuma ekseninde ele alıyorlar.

25 Ekim 2022 Salı

Yer: Wêjegeh Amed

18:30

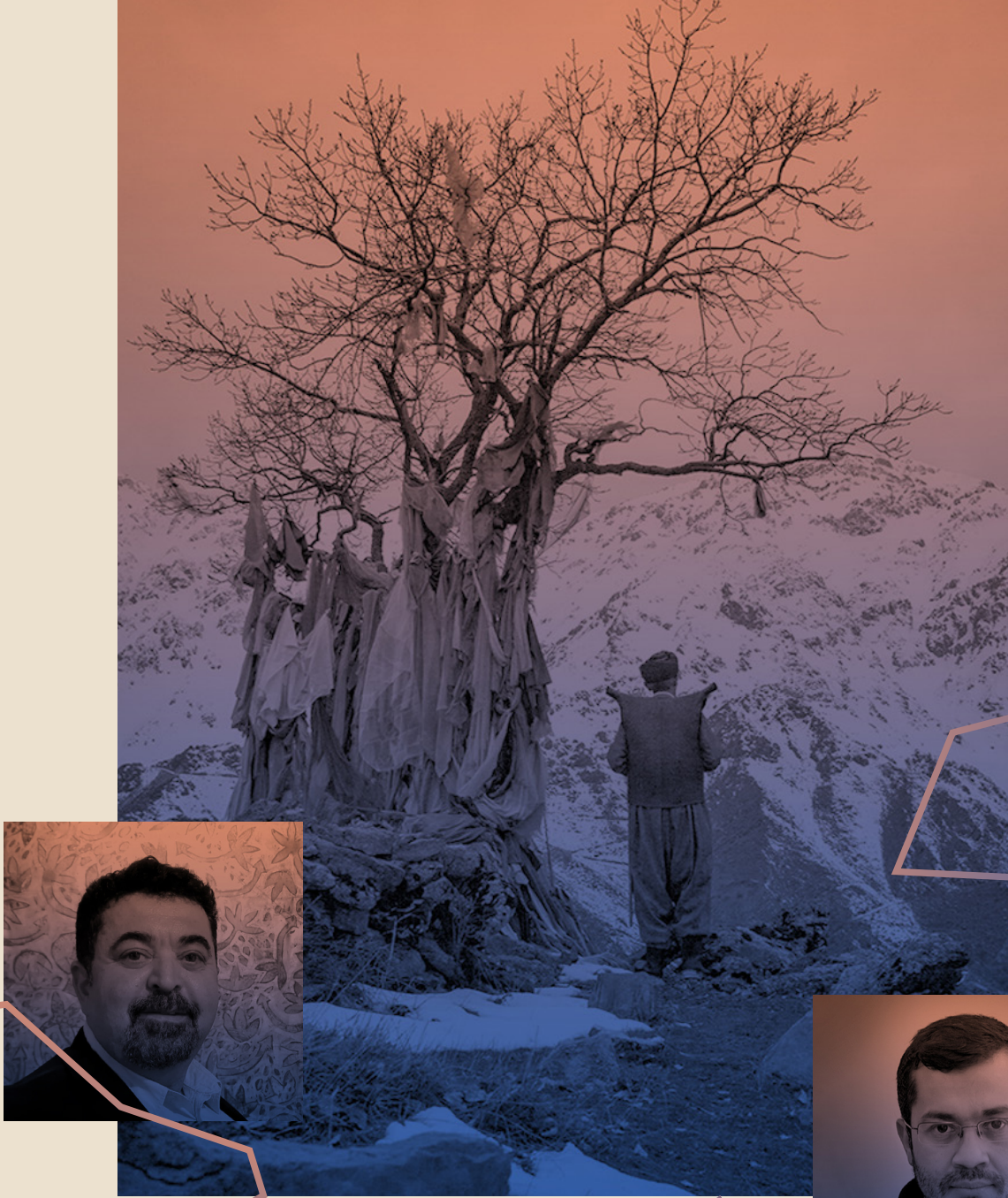
Taşlar Ülkesi'nde: Hewraman

Namiq Şefîq Hewramî, Hüsamettin Bahçe

“ ‘İskender gazab kapısını kime açmak isterse / Hewraman’ı zindan olarak gösterirdi ona’ Kimilerince Firdevsî’ye atfedilen bu dizeler, Büyük İskender’e bir göndermeyle, Hewraman’ın zorlu coğrafyasını böyle tasvir eder. Aslında Büyük İskender’den evvel Ksenophon’un onbinleri geçmeye çalışır Hewraman’ın sırtını dayadığı Zagrosları. Onlardan yetmiş sene sonra bu işe girişen İskender’in, hem Zagrosların hem de daha sonra ‘Kürt’ diye anılacak olan Kardukların hakkını ‘Ordumun yarısını kaybettim o dağlarda’ diyerek teslim ettiği söylenir. Tarihte hep coğrafyası

ve kimliği ile öne çıkan Hewraman, isimlerini de hep bunlardan alır: Güneş Ülkesi, Ateş Ülkesi, Taşlar Ülkesi, Kutsal-Temiz Yer, Med Ülkesi...”

1998’den bu yana fotoğrafla ilgilenen, 2002’den bu yana göç, insan hakları ihlâlleri, çevre bilinci, kimlik ve azınlıklar gibi konularda sosyal belgesel çalışmalar gerçekleştiren, çok sayıda sergide ve yayında yer alan Diyarbakırlı fotoğrafçı Hüsamettin Bahçe, dört yıla yayılan bir süre zarfında fotoğrafladığı Hewraman’ı araştırmacı yazar Namiq Şefîq Hewramî ile birlikte fotoğraflar eşliğinde anlatıyor.

26 Ekim 2022 Çarşamba

Yer: Wêjegeh Amed

18:30

Çerkes Dillerinden Adigece

Erdoğan Yılmaz

Jineps Gazetesi işbirliğiyle

“1864 yılında Çerkes-Rus savaşının bitmesiyle Osmanlı topraklarına sürgün edilen, dünyanın pek çok ülkesinde yaşayan Çerkeslerin dilleri (Abazaca, Adigece, Çeçence, Osetçe) Anadolu coğrafyasındaki diğer pek çok dil gibi UNESCO’nun ‘tehlike altındaki diller’ kategorisindedir. Yanı sıra Kuzey Kafkas dillerinden Ubıhça Anadolu topraklarında yok olmuştur. Sürgünde, bilmediği bir dille konuşulan bir ülkede yaşam mücadelesi veren Çerkesler, yaklaşık 160 yılda yaşanan asimilasyondan, köylerden kentlere göçten sonra bugün dillerini yok olmaktan kurtarma çabasındadır. Çerkesler de çocuklarının anadillerinde yaşamalarını istiyorlar. Dil hakkının insan hakkı olduğunu savunuyor ve bu yok oluştan kurtuluşun çaresinin birlikte hareket etmekten, mücadeleden geçtiğine inanıyorlar.”

27 Ekim 2022 Perşembe

Yer: Wêjegeh Amed

18:30

Çağdaş Sanat ve Siyaset İlişkisinde Dehşetin Yüce İmgesi

Şefik Özcan

“Edebi | sanatsal yaratıcılık ile şiddet ve hatta politik şiddet, var olanı yıkmaya dayalı ortak bir vizyonda tekinsiz bir yakınlık içindedir. Sanat ve politik şiddet, kökenleri Sanayi devrimi sonrası gelişen kapitalist ekonomi-politik ve kültürel düzeni alaşağı etmeye duyulan muazzam bir uyanış arzusunun farklı biçimlerinden beslenir... Güncel kapitalist kültürde ise bu ilişki bambaşka bir hal almıştır.

Sanat ve siyaset ilişkisi çok temel bir noktada birbirine bağlıdır; her ikisi de kabul görme mücadelesinin sürdürüldüğü alanlardır. Bunu çok belirgin bir şekilde Modernist Avangart'ın mücadelesinde görebilmek mümkündür. Günümüzde ise, ortak stratejilerle, ortak medyumların kullanımı; sanat ile şiddet arasında ilişkiyi, imge üretimi konusundaki radikal tavır noktasında başkalaştırmıştır. Eski zamanların, kahramanlıklarını, savaşçılığını yüceltmek adına sanatçıya ihtiyaç duyan savaşçısı, günümüzde artık sanatçının kullandığı aynı medyumları kullanarak, kitle iletişim araçlarının çoğaltım ve dağıtım işlevlerinden yararlanarak, kendi ikonografisini oluşturabilmekte...”

Bu oturumda Şefik Özcan, düşünce tarihine referanslarla siyasi ‘yüce’ye ve siyasetin sanat ile olan ilişkisinde şiddet üzerinden kurulan temsiliyet alanına odaklanıyor. Günümüzde kitle iletişim araçları aracılığıyla her gün maruz bırakıldığımız şiddet ikonografisinin, politik gerçekliğin karşılığı olduğu iddia edilen imajların ve söylemlerin, çağdaş sanat ve siyaset bağlamında temsiliyetine eleştirel yaklaşmanın gerekliliğini savunuyor.

20:00

Yer: Mordem Sanat

Berîya Şevê: Film Gösterimi ve Söyleşi

Ali Kemal Çınar

2021, 63 dk.

“Berîya Şevê | Geceden Önce, olağanüstü hâl koşullarındaki hayatı üç farklı karakterin gözünden aktarıyor. Ailesinin yanında yaşayan genç ressam Gulbîn, hayatta kendini konumlandırmaya çalışırken bir yandan da ressam Whistler’ın Ana tablosundan esinle, annesinin portresini çiziyor. Kızına sabırla modellik yapan anne, nafile bir çabayla evini çatışma seslerinden yalıtmaya çalışıyor. Sağlığı giderek bozulan baba ise, kentin geçmişini çektiği fotoğraflar aracılığıyla zihninde yeniden canlandırmayı deniyor.”

2004 yılında çektiği ilk kısa filmiyle sinema çalışmalarına başlayan Ali Kemal Çınar, 2013 yılında kısa film deneyimlerinin etkisiyle ilk uzun filmi Kurtefîlm | Kısa Film’i çekti. 2015’te Veşartî | Gizli filmi 15. İf İstanbul Film Festivali’nde En İyi Film ve SİYAD En İyi Film Ödülü’nü ve 28. Hamburg Kuir Film Festivali’nde Jüri Büyük Ödülü’nü aldı. 2017 yılında üçüncü uzun filmi olan Gêncî ile 28. Ankara Uluslararası Film Festivali’nde En İyi Film Ödülü’nü aldı. Yine 2018 yılında Di Navberê De | Arada ile 2018 Ulusal Yarışma’da Jüri Özel Ödülü ve Duhok Uluslararası Film Festivali’nde ise FIPRESCI ödülünü aldı. Program kapsamında yönetmenin bu son filminin gösteriminin ardından kendisiyle bir soru cevap da gerçekleştirilecek.

28 Ekim 2022 Cuma
Yer: Bahçeşehir Koleji
10:30

Hayal Edebilmenin Genç Yanı **Müge İplikçi**

“Yetişkinlere yazarken kendim için sakladığım kimi hayallerim beni gençler ve çocuklarla buluşturdu. Bu çetrefil yol, aynı zamanda çok çekiciydi. O kavşaklara nasıl vardığımı ve gençlerle nasıl bir dil aracılığıyla buluştuğumu görmekse, aslında, dünyadaki bir sürü kimliği ve “meli malı” yı, biz istersek, nasıl bir çırpıda aşabileceğimizin de kanıtıydı... Genç kalmaksa, bir anlamda, buydu.”

29 Ekim 2022 Cumartesi

Yer: Wêjegeh Amed

13:00

Standart Bir Dil Tahayyül Etmek

Samî Tan, Bahoz Baran

Mezopotamya Vakfı işbirliğiyle

Modern dönemde ulus devletlerin kurulmasına paralel olarak dillerin de standardizasyon süreçleri yaşadığını görüyoruz. Her bir dilin kendine özgü farklı dinamikleri, koşulları ve standardizasyon süreçleri olmakla beraber, statüsü olan tüm diller bu süreçten geçmiştir. Kürtçe ise bu süreci son yüzyılda Türkçe, Arapça, Farsça gibi statü sahibi komşu dillerden çok farklı yaşamıştır. Celadet Bedirxan ile 1930'larda başlayan dilde normlar oluşturma süreci, yazı dilinde bazı temel teamüllerin oluşmasını sağlamıştır. 1980'li yılların sonuna doğru Paris Kürt Enstitüsü'nün çalışmaları, 1990'lı yıllarda İstanbul Kürt Enstitüsü'nün çalışmaları ve sonrasında gelişen Kürtçe yayınevlerinin kurulması, dergi ve gazete gibi süreli yayınların çoğalması, Celadet Bedirxan'ın belirlediği temel normları geliştirmiş ve bir üst aşamaya taşımıştır. Mustafa Aydoğan'ın Kürtçe için yaptığı İmla Kılavuzu ile Mezopotamya Vakfı'nın bu çalışmayı temel alarak yaptığı ve çeşitli grup ve ekolleri bir araya getirerek gerçekleştirdiği çalışmalar son güncel çalışmalardır. Bu oturumda Samî Tan ve Bahoz Baran, resmi bir statüye sahip olmayan ve kendine özgü dinamiklerin içinde bireysel ve sivil kurumsal çabalarla yoluna devam eden Kürtçenin standardizasyon serüvenine yakından bakıyorlar.

Ekolojik Edebiyat: Ayak İzlerini Okumak

Mirad Bîlgîç

Ekoloji Derneği işbirliğiyle

“Dünün hayalleri yarının gerçekleridir. Hayal ve gerçek arasındaki en bilinen ilişki, hayalin gerçeğe çağırılması, gerçeğin imkânlarına yaratıcı katkılar sunmasıdır. Bu durum doğasında geçmişin, unutulmuş/unutturulmuş gerçekliğin hatırlanmaya çalışılmasını da kapsar. O zaman gerçek bir kavuşma için hayalin eşliğinde yola çıkmak ve unutulana, kadim olana dair inancı hep canlı tutmak belki de en başat yöntem olabilir. Bir arada olmak bir arada bu yolu yürümek ise mesafeyi kısaltan yegâne şey.”

Ekoloji Derneği, Diyarbakır’da uzun yıllardır ekolojik mücadelenin aktif yürütücüsü. Hem ekolojik üretim süreçlerinin mahiyetini hem de alanın bilgisini kuşaklara aktaran bir misyon edinirken diğer taraftan ekolojik yıkımlara karşı eylemler ve çeşitli buluşmalar düzenliyor, raporlar yayınlıyor. Bu oturumda derneğin aktif çalışanlarından Mirad Bîlgîç ekoloji dışı bir edebiyat mümkün mü sorusunun etrafında; savaş, yıkım, acı ve hastalıkların zirvede olduğu bir çağda, ekolojik bir bakışla geçmişin bilgisine ve toplumsal ekolojinin çeşitli metinlerdeki yansımasına odaklanıyor.

Müzikte Arttırılmış Gerçeklik ve Müzisyenin Arttırılmış Yoksulluğu

Kalê Badî, Deniz Durukan, Rêbîn Özmen

Küresel kapitalizm ve dijitalleşmenin müziğin üretilme biçimlerine etkisine odaklanan ve müzisyenin konumunu mevcut yoksulluklar arasında ele alan bu oturumda, müzikte gerçek imgeden yapay imgeye doğru geçişin izleri sürülüyor. Sanal gerçeklik, manipüle edilmiş sound gibi unsurların 2000 sonrası yapılan müziğe nasıl yansıdığı ele alınırken, müzisyenin yaşadığı ekonomik ve estetik yoksulluk ortamı da mercek altına alınıyor.

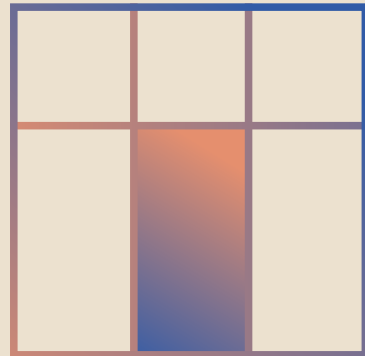
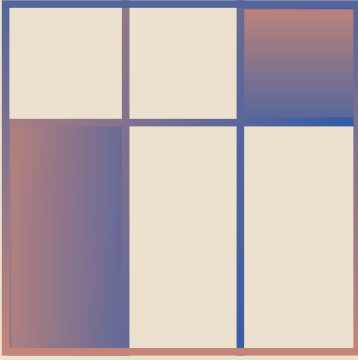
Buna ilaveten, Kürtçe müzik ve müzisyeni için farklı erişim imkanları açan yeni teknolojiler, Kürt müziğinde öteden beri süren müzisyen yoksulluğu, mevcut kaynakların kullanım politikalarının estetikten yoksunluğu ve teknolojiye erişim eşitsizliği de yan yana ele alınıyor ve mevcut durumun sanatsal ve özellikle müzikal üretime olan olumsuz etkileri değerlendiriliyor. Ayrıca bu şartlarda üretilen içeriklerin tektipleşmesi meselesi ve “toplumsal arabesklik” kavramı irdeleniyor.

Yeniden Yazmak: Edebiyattan Sinemaya

Zeynep Çetin Erus, Övgü Gökçe Yaşa

Sinemanın, doğuşundan itibaren pek çok olanağından faydalandığı edebiyat ile olan ilişkisini beraber düşünmek ve anlamak üzere yola çıkan bu oturum, öncelikle roman ve öykü ile film anlatımı arasındaki dinamiklere ve uyarlama alanını tarif eden çeşitli sorulara bakıyor. Yazılı metnin, görselleştirilmesi aşamasında aslında yeniden yazılmak zorunda olduğunu akılda tutarak, farklı tarihsel dönemlerde ne tür yöntemler izlendiği, klasik metinlerin uyarlamalarından modern roman ve öykünün imkânlarına uzanan bir kapsamda tartışılıyor. Başta karakter temsili olmak üzere, metnin farklı boyutlarının sinema uyarlamalarında nasıl dönüştüğünü somut örnekler üzerinden ele alan oturum, birbirinden çok farklı olan iki uyarlamaya, Rashomon ve Fransız Teğmenin Karısı'na yakından bakarak teknik bir analizin yanı sıra, uyarlama üzerindeki dönemsel etkileri de gözden geçirmeyi amaçlıyor. Sinema ve edebiyat buluşması, edebiyat uyarlamalarının günümüzde de popüler kültür içinde vazgeçilmez bir cazibeye sahip olmasını bu tarihsel akış içinde tartışmaya açarak sona eriyor.

19:30

Şiir Gecesi

Ahmet Çakmak, Altay Öktem, Aydın Alp, Deniz Durukan, Harun Tutuş,
Fatêxan Taşlı Tunç, Mustafa Irgat, Redûr Dîjle, Roza Metîna,
Sultan Yaray, Zozan Gulan

 şİİR GECESİ	 Aydın Alp	 Deniz Durukan	
▼ 19:30 10 2022	 Fatêxan Taşlı Tunç	 Sultan Yaray	▼
 Ahmet Çakmak	 Altay Öktem		▼
Redûr Dîjle	 Mustafa Irgat	 Harun Tutuş	▼
 Roza Metîna		ŞEVA HELBESTÊ	▼

30 Ekim 2022, Pazar

Yer: Wêjegeh Amed

13:00

Gerçeğin Artısı: Yazarın Düş Gücü

Yiğit Bener

Yiğit Bener, yayımladığı son deneme kitabı Gerçeğin Artısı'nda, Artı Gerçek gazetesinde haftalık olarak kaleme aldığı köşe yazılarından bir derleme sunuyor. Bu makalelerde, dar anlamda siyasi olmayan toplumsal ve kültürel gündemi bir edebiyatçının gözünden, yer yer öyküleştirek, kurgulayarak yorumluyor. Konuşmasında, bu kitabında yer alan Ağulu Til, Çevirinin Ten Rengi, Ne Türk ne Türkçe Bunun Adı Nefret Edebiyatı gibi makalelerden yola çıkarak dil, anadil, edebiyat dili, anadilinde yazmak, başka bir dilde yazmak, başka bir dilde yazılanları çevirmek, kendi metnini çevirmek, farklı dillerin birbirini etkilemesi, değiştirip dönüştürmesi gibi konuları ele alıyor.

14:00

Biberyan Romanları Bize Neler Anlatıyor?

Ekin Kurtdarcan, Elif Refiğ, Rober Koptaş

Aras Yayınları işbirliğiyle

Aras Yayıncılık'ın çabaları romancı Zaven Biberyan'ın edebi gücünü ve toplumsal yorumunu daha geniş bir kitleye ulaştırdı. Romanları ve 2021'deki 100. doğum yıldönümünde yayımlanan otobiyografisi onun hakkındaki sorulara bir ölçüde cevap verdiği gibi, kişiliği ve yazarlığı hakkında yeni sorular sormamıza da olanak sağlıyor.

Biberyan'ın romanlarının bugün bizlere ne anlattığına odaklanacağımız bu oturumda Ekin Kurtdarcan, yazarın romanlarında okuru hemen etkisi altına alan bazı rahatsız edici duyguları mercek altına alıyor. Kurtdarcan'a göre, Biberyan'ın romanlarını sarsıcı kılan, romanın her yerine sirayet eden ve okuyucunun nedenini tam olarak tanımlayamadığı bir huzursuzluk, ya da tekinsizliktir. Peki, elle tutulamayan, sınırları belirlenmemiş bir duyguyu, gerek psikanalizde gerek edebiyat eleştirisinde ikircikli bir konumdaki tekinsizlik kavramını Biberyan'ın romanlarında nasıl okuruz?

Sinemacı Elif Refiğ de, Biberyan'ın eserlerinde mizacının ve dünya görüşünün izlerini sürerek, onun hem karakteri hem de eserleriyle, sınıf gerilimlerini, cinsiyet ayrımlarını, yabancılaşmayı ve kitle kültürünün kaynaklarını açıklamak için kullanılan Flâneur tanımının içini nasıl doldurduğunu anlatıyor ve bu duruşun bugünün Türkiye'sinde gündemde olan siyasi-kültürel çatışmalarla nasıl temas halinde olduğunu vurguluyor. Biberyan kitaplarının editörlerinden yayıncı Rober Koptaş ise, Biberyan'ın Ermeni bir yazar olarak dün ve bugün Türkiye'nin türlü meseleleri karşısında nasıl konumlandığını, bir izleyici, dinleyici ve özne olarak Biberyan'ın bu meselelere dair neyi, nasıl söylemeyi murat ettiğini tartışıyor. Koptaş, bunu yaparken, Biberyan'ın Karıncaların Günbatımı ve Mahkûmların Şafağı kitaplarında genelde "Doğu" ile, özelde ise Kürtlerle olan temaslarından çıkarılabilecek sonuçlar üzerinde duruyor.

Dağların Sesi: Îhsan Colemêrgî Edebiyatı

Şerefxan Cizîrî, Omer Dilsoz, Mehmet Dicle, Şexo Filîk

Zagros Dağları, yazar Îhsan'ın gözünde kayıp bir cennettir. O eserlerinde, yaşamı ve insanların kişisel özelliklerini idealize eder. Dağlıların yaşamını, doğan kuşunun yaşamına benzetir. Yazar için, yaşadığı coğrafya çok önemli bir rol oynar. Bu nedenle, yaşadığı coğrafyanın ovalarını, vadilerini, nehirlerini ve dağlarını bütün ayrıntıları ile tasvir eder. Kürtlerin temel özelliklerinin yaşadıkları coğrafyada saklı olduğu görüşünde olan Îhsan Colemêrgî, dağlı halkların ova medeniyetini yarattıklarını, Mezopotamya uygarlığının Dağlılar tarafından yaratıldığını söyler. Söz konusu dağlar da, tarihsel verilere göre, Zagros Dağlarıdır. Şüphesiz bu dağların sakinleri de Kürtlerin atalarıydı.”

Şerefxan Cizîrî

“Îhsan Colemêrgî, heybesi kolunda bir derviş gibi dağ dağ, bayır bayır kayıp seslerin izini sürüyor. Mamê Îhsan adeta bir kartal gibi bu dilin yüksek ufuklarında ustaca süzülürken, zirvelerdeki kayalara nakış nakış işlenmiş tarihi, ilmik ilmik destanlara süzülen özlemleri heybesine koyup, yeniden bilgece yorumlayarak bize sunuyor.”

Omer Dilsoz

“Tarih bilincinin insanı yarına hazırlayan bir yol gösterici olması sebebiyle insanın tarihine, kültürüne, kimliğini oluşturan unsurlara olan merakı her zaman canlıdır. Böylelikle insanı tarihî bilgiye ulaştıracak olan araçlar ivme kazanır. Konusunu tarihten almasıyla geçmiş bilgisine ulaşmanın söz konusu araçlarından biri olan tarihî roman, yazarın anlatım gücüyle donatılarak okura ulaşan, duygu ve düşüncelere hitap eden bir bilgi kaynağına dönüşür.”

Şexo Filîk

“İhsan Colemêrgî’nin edebiyatının ana kaynağı Hakkâri yöresinin sözlü edebiyatı ve folklorudur. Çoğunlukla tarihi bir olaya dayanan ve Cembelî ile Binevş hikâyesinde olduğu gibi şarkılara dönüşerek bütün Kürdistan’a yayılan bu sözlü edebiyat örnekleri yeniden kurgulanıp birer modern edebiyat örneklerine dönüşürler. Bu modern edebi türlerde de ana tema ve işlenip sorgulanan kavramlar aşk, coğrafya, ulusçuluk, tarih, sözlü ve klasik edebiyat ile yayla hayatıdır. Aynı zamandakadının Kürt toplumundaki yeri bu romanlarda sorgulanan ve eleştirilen başlıca konulardandır.”

Mehmet Dicle

ONUR KONUĞU

ÎHSAN COLEMÊRGÎ

Îhsan Colemanîrgî Kimdir?

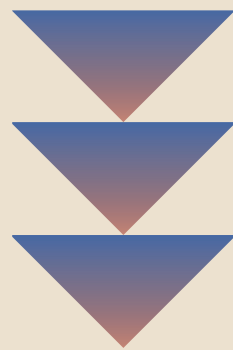
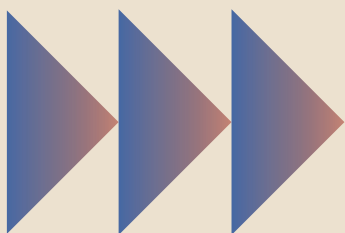
Îhsan Colemanîrgî 14 Ekim 1943 yılında Hakkâri’de dünyaya gelir. Çocukluğu çok zor koşullarda geçer. İlk ve orta öğrenimini Hakkâri’de, lise öğrenimini de Diyarbakır öğretmen okulunda tamamlar. Sekiz yıllık öğretmenlik hayatında, siyasi ve toplumsal etkinlik ve eylemliliklerde bulunur ve kişisel tarihinde 68 kuşağının bir mücadelelisi olarak tanınır. 12 Eylül askeri darbesinde dört yıllık bir kaçaklık süreci yaşadıktan sonra dört ay Diyarbakır askeri cezaevinde kalır.

1985 yılından sonra Kürt tarihi, kültürü ve edebiyatı alanında çalışmalarına başlar. Bu çalışmalar esnasında, Kürt mitolojisi ve folkloru alanında da bir takım derlemelerde bulunur. Bunun bir sonucu olarak da, disiplinler arası bir etkinlik olarak, 1995 yılında Cembelîyê Kurê Mîrê Hekaryan destanının romanını yazar.

Îhsan Colemanîrgî, doğa ile kurduğu ilişki biçimini Kürt edebiyatı ve tarihi alanında yazdığı eserlerinde de yansıtan bir yazar. Bu ilişki biçimiyle paralel olarak, tarih bilincini ulusal varlık bilinci üzerinden kurar ve resmî tarih belgeleri yerine, bölgesel olarak Van ve Hakkâri bölgeleri üzerinde daha çok sözlü ve yazılı tarih çalışmaları yapar; Kürtlerin dünya tarihi içindeki yerini belirler. Bununla beraber, Colemanîrgî, modern edebiyat alanında yarattığı eserlerde sözlü ve folklorik metinlerden yararlanır. Bu nedenle, her ne kadar eserlerindeki tip ve karakterler, Kürt folkloruna ait karakterler olarak bilinse de, kurgusal modern eserlerinde, farklı ve yeniden yaratılmış olarak ortaya çıkarlar. Bu bağlamda, Colemanîrgî’nin yazdığı modern kurgusal eserlerin Kürt mîtolojisi ve tarihi ile bağlarının canlı olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca Colemanîrgî, eserlerinde mekân olarak Van ve Hakkâri bölgesini belirgin bir şekilde kullanır ve bunu sıradan ve eserdeki karakterlere bir yer bulma durumunun dışında, tarih, mitoloji ve günümüzü birleştiren bir uzam olarak algılar; romanlarında mekânı bu bilgi ve bilinç üzerinden kurar.

Colemanîrgî, halen Van’da yaşamını sürdürmekte ve Kürt tarihi ve edebiyatı alanında çalışmalarını sürdürmektedir.

ATÖLYELER

22 Ekim Cumartesi

Yer: Zarok Ma

11:00

Rûken Çalıştırın'la şahmaran Masal ve Resim Atölyesi

Morî Yayınları ve MaMusic işbirliğiyle

Masal, çocukluğun düş dünyasına bir yolculuktur. Masal, sözlü tarihin eğlencesi ve toplumun hafıza odalarıdır. Masal, imgenin gücüdür. Masal şiirin doğal kardeşidir. Masal bazen gerçeğin sınırlarının ötesidir. Hayal ve gerçeğin mayalanmasıdır.

Gerçekleştireceğimiz atölye çalışmasında, şahmaran masalını hayal ve hakikat bağlamında çocuklara okuyacak, çocuklarla masalı görsel olarak kağıda dökeceğiz. Tarihî ve efsanevi değeri olan bu masalı okurken santur eşliğinde çalınan müzikle masalın fantastik dünyasına bir yolculuk yapacağız. Aynı zamanda, sonrasında hem çizilen resimler hem de şahmaran masalı hakkında söyleşi yapacağız. Atölyeye katılacak olan tüm çocuklara hayal heybelerini yanlarında getirmelerini öneririz.

29-30 Ekim

Yer: Wêjegeh Amed

10:00

Altay Öktem'le Hayalden Hakikate Şiir Atölyesi

Şiir ele avuca sığmaz. Şiir tehlikelidir çünkü gündelik dili değiştirir, dönüştürür; metaforların, imgelerin hangi okurun zihninde nasıl bir etki bıraktığı kolay kolay tespit edilemez. Tam da bu yüzden, şiirin etki alanını sınırlamak, kontrol etmek, denetim altına almak mümkün değildir. Şiir, sınırları olmayan bir hayal gücünden yola çıkıp, yine sınırları olmayan başka bir hayal gücüne ulaşmamızı sağlayan bir tür metamorfozdur. Bu, şiirin ilk ve belki de tek hakikatidir.

Gerçekleştireceğimiz iki günlük atölyede, tarihten günümüze şiirin hayal ve düş dünyasıyla ilişkisini örnekleriyle ele alacak, hakikate ulaşma, onu dönüştürme ve yeniden üretme çabamıza yol gösterici olabilecek sorularla şiire yaklaştırmaya çalışacağız. Şiirin sözcüklerin mi yoksa düşlerin mi peşine düştüğü, şiirsel imgelerin algı süreçlerimizde nasıl sapmalara neden olabileceği, fantazma ile şiir arasındaki geçişkenliklerin nasıl olabileceği, bu geçişkenliklerin gündelik dilin kalıplarını şiirsel dilin zenginliğine nasıl açabileceği ve şiirin temelini kuran tinsel belirsizlik ve sınırsız bilinçaltı alanına nasıl varacağımızı düşüneceğiz. Tüm katılımcıların, bu atölyeye gelmeden önce kalemlerinin ucunu sivirtmelerini öneriyoruz. Hayallerimizi ve düşlerimizi tamamen serbest bıraktığımızda, nasıl şiirler yazacağımıza gelin birlikte bakalım.

r l

po

WĖJEGEH
AMED

§ EVEREST

Kültür
için
Alan
